

11. Чернявская Т.Н. Реализация лингвострановедческого аспекта при создании учебника русского языка / Т.Н. Чернявская // Рус. яз. за рубежом. – 1989. – № 3. – С. 59 – 64.

Роль художнього тексту у формуванні лінгвокультурологічної компетенції іноземних студентів

Яременко Т.Г.

Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана

м. Київ, Україна

e-mail: yartanya@ukr.net

Художній текст як мовна одиниця є невичерпним джерелом для багатоаспектного лінгвістичного аналізу. Вивчення української чи російської мови як іноземної неможливе без використання оригінального художнього тексту, оскільки він має великі лінгводидактичні можливості. Виконуючи низку функцій, художній текст репрезентує мову з усіма її невичерпними можливостями. У зв'язку з цим варто нагадати слова О.О.Потебні: «В організованому суспільстві з серйозним ставленням до літератури складається й щодо писемної мови громадська совість, чуття користі, міри і краси, які однаково зв'язують письменника і читача» [1: 171-172].

Використання літературних творів у навчальному процесі допомагає у формуванні професійних, комунікативно-практичних, лінгвокультурологічних навичок тощо. Студенти-іноземці, опрацьовуючи тексти художньої літератури російських чи українських письменників, знайомляться з різноманітними побутовими, соціальними, культурними реаліями країни, мову якої вивчають. Завдяки художнім текстам вони можуть глибше зрозуміти, оцінити специфіку реалій певної країни, що, без сумніву, відіграє велику роль у їхній соціально-культурній адаптації, допоможе уникнути конфліктів, викликаних відмінностями у культурних традиціях.

Художні тексти допомагають вивчати, досліджувати мову через призму духовної культури етносу. Дослідження мови художнього твору полягає не тільки у виокремленні слів, що репрезентують культуру певного народу, а і в групуванні їх за так званими тематичними полями (назви державно-

національної незалежності, слова на позначення політичних і громадських організацій, назви предметів побуту, назви частин народного костюма, назви традиційних для певної культури промислів і ремесел, назви свят, обрядових дійств, ономастика тощо). Тематичні поля, що досліджуватимуть студенти-іноземці у художніх текстах, допоможуть у кращому засвоєнні лексики мови, що вивчають, та культури певного народу. Групування символів, мовних знаків культури (номінацій з національно-культурним компонентом у семантичній структурі) дозволять студентам-іноземцям краще, повніше уявити мовну картину світу певного народу.

Засвоєння будь-якої мови базується не тільки на знаннях системи мови, але й умінні використовувати мовновиразові засоби, відповідно до мети й обставин спілкування (мовна компетенція). Орфоепічних, лексичних, граматичних помилок припускаються навіть носії мови. Цілком очевидно, що в мові інофонів таких помилок ще більше. Тому особливо важливим для формування компетенції, зокрема лінгвокультурологічної, є знання менталітету, особливостей народних традицій, вірувань, духовних надбань народу. Художня література допомагає іноземним студентам знайомитися з невичерпними можливостями російської чи української мови, збагачує їх активний та пасивний словник. Вона є чудовим матеріалом для формування, розвитку і закріплення лінгвокультурологічних навичок. Твори художньої літератури можна використовувати як текстовий матеріал не тільки для читання, а й для аудіювання, аналізу, перекладу, коментування тощо.

Завдяки художньому тексту студенти-іноземці пізнають культуру, історію, реалії тієї країни, про яку пише автор твору. Когнітивна функція художньої літератури дозволяє отримати велику кількість нової культурологічної, країнознавчої інформації. Пізнаючи в процесі вивчення і аналізу художніх текстів нові традиції, культуру, світосприйняття, студенти-інофони не тільки вивчають світову літературну спадщину, а й стають більш відкритими, толерантними до інших народів, маючи більш повне уявлення про

мовну картину світу. Високий рівень поваги до представників різних національностей, їх мов, культур, звичаїв виховують твори багатьох письменників, зокрема повість К.Г.Паустовського «Далекі роки». Зі сторінок цього твору постають яскраві образи представників багатьох національностей, їх мова, звичаї, предмети побуту. Це й українці, росіяни, поляки, євреї, татари, румуни, цигани, китайці, італійці, чехи, греки, французи. Автор майстерно залучає до мови твору екзотизми, іноземну лексику тощо, що сприяє розширенню словникового запасу студентів.

Отже, роль художньої літератури у формуванні лінгвокультурологічної компетенції студентів-іноземців важко переоцінити. Із текстів художньої літератури як з багатющої скарбниці можна отримувати нові й нові знання про народ, побут, звичаї країни, мову якої вивчають, оскільки аутентичні тексти передають характер народу, його життєвий досвід, спосіб життя нації, систему її соціальних, моральних та естетичних цінностей. Художні тексти сприяють не тільки формуванню лінгвокультурологічних навичок, а й вихованню толерантної, відкритої для інших культур особистості, що є особливо актуальним у сучасному полікультурному світі.

Література:

1. Потебня О.О. Естетика і поетика слова. - К., 1985. - с. 171-172.